

IV. ОПРАЦЮВАННЯ ТЕМИ УРОКУ

1. Творче спостереження (колективна робота / робота в групах)

- ◆ Виразно прочитайте й прокоментуйте вислови.
 - Народ, що відмовляється від своєї мови, відмовляється від самого себе, а та частина народу, яка міняє мову, робить тим самим рішучий крок до зміни національної належності (Й. Л. Вайсгербер).
 - Коли забув ти рідну мову, // Яка б та мова не була, — // Ти втратив корінь і основу // Ти обчухрав себе дотла (Д. Білоус).
 - Мова — то цілюще джерело, і хто не припаде до нього устами, той сам всихає від спраги (В. Сухомлинський).

2. Колективна аналітична робота

- ◆ Прочитайте текст Статті 10 Конституції України. Передайте зміст своїми словами. Якою є роль цієї статті в розвитку української мови?

Стаття 10

Державною мовою в Україні є українська мова.

Держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України.

В Україні гарантується вільний розвиток, використання і захист російської, інших мов національних меншин України. Держава сприяє вивченню мов міжнародного спілкування. Застосування мов в Україні гарантується Конституцією України та визначається законом.

3. Колективна робота з таблицею

Функції мови	
Комунікативна	За допомогою мови люди обмінюються думками й почуттями
Пізнавальна	Через мову людина пізнає світ, здобуває знання про нього
Впливу	Засобами мови люди впливають одне на одного: переконують, спонукають, застерігають і т. ін.
Мислеоформлювальна	Думки формуються лише за допомогою мови
Називання	За допомогою мови всі предмети, особи, явища дістають свою назву
Виразальна	Через мову людина розкриває свій інтелект і реалізує здібності
Емоційна	За допомогою мови людина виражає свої почуття та переживання
Естетична	Через мову людина увиразнює свої смаки, уподобання, мова — основа мистецтва
Об'єднувальна	Мова об'єднує людей, робить їх причетними до однієї спільноти

4. Інформативно-пошукова робота (робота в групах)*

- ◆ Знайдіть в інтернет-джерелах інформацію на підтвердження ролі мови в житті людини. Узагальніть різні думки, визначте спільне й відмінне.
- ◆ Знайдіть в інтернет-джерелах інформацію про поширення української мови у світі.

5. «Коло думок» (обмін думками щодо відповіді на проблемні питання; колективна робота)

Проблемні питання

1. Чому українська мова є засобом єднання громадян у самобутню культурну спільноту?
2. Чи впливають засоби масової інформації, соціальні мережі на популяризацію української мови? Якщо так, то як саме?
3. Чи мають право слова іншомовного походження побутовати в українській мові?
4. Що таке мовний простір та українськомовний контент?
5. Як зрозуміти, що я — українець / українка?

* За умови, що є доступ до інтернету та змога використовувати ІКТ.

6. Аналітично-творча робота в групах

- ♦ Визначте дві-три найголовніші проблеми, що виникають у суспільстві через утрату мови; порекомендуйте засоби розв'язання цих проблем.
- ♦ Обґрунтуйте необхідність вільно послуговуватися державною мовою.

7. Ознайомлення з авторитетними мовними онлайн-словниками (колективна робота) (за посиланням: URL: <https://lcorp.ulif.org.ua/LSlist/>)

V. РЕФЛЕКСІЯ. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ

1. Складання сенканів зі словом «мова»

2. Інтерактивна вправа «Незакінчене речення»

- На уроці я дізнався / дізналася...
- На уроці я зрозумів / зрозуміла...

VI. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ (ЗА ВИБОРОМ)

- ♦ Скласти твір-мініатюру або листа нащадкам про престиж української мови та мовні обов'язки громадянина України.
- ♦ Охочим: створити проект (наприклад, мультимедійну презентацію «Українськомовний контент», «Рідна мова — це мова роду», «Іноземні мови в житті сучасної молоді»).

Тема. РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ (УСНО). ВИСЛОВЛЕННЯ НА ДИСКУСІЙНУ ТЕМУ З ОБСТОЮВАННЯМ ВЛАСНОЇ ПОЗИЦІЇ

ОР: учні дослухаються до інших думок, демонструючи готовність до зміни власної позиції за умови достатньої аргументації; здійснюють емоційну саморегуляцію, доречно використовуючи вербальні й невербальні засоби (зокрема під час виступу перед аудиторією); співвідносять зміст сприйнятого тексту з історичним і соціокультурним контекстом, світоглядною позицією автора; коментують та обґрунтовують актуальність порушених в одному чи кількох текстах проблем, зважаючи на власний досвід та культурно-історичний контекст; обстоюють власну позицію щодо порушеної проблеми, аналізуючи та узагальнюючи різні погляди та ідеї; розвивають усне мовлення.

ПЕРЕБІГ УРОКУ

I. ОРГАНІЗАЦІЯ КЛАСУ

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Слово вчителя

III. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАТЬ

1. Перевірка домашнього завдання

2. Інтерактивна вправа «Продовжте речення» (колективна робота)

- Спілкування — це... (процес передавання інформації, ідей, почуттів і знань між людьми або тваринами).
- Усне спілкування — це... (передання інформації з використанням усної мови, зокрема розмови, діалоги, презентації, лекції і т. ін.).
- Письмове спілкування — це... (обмін інформацією у письмовій формі, такий як листи, електронні листи, записки, документи тощо).
- Вербальне спілкування — це... (словесне спілкування, яке відбувається за допомогою мови / усної чи письмової).
- Невербальне спілкування — це... (передання інформації без використання слів, наприклад за допомогою міміки, жестів, манери одягатися та рухів тіла).
- Формальне спілкування — це... (офіційне і структуроване спілкування з дотриманням певних правил і процедур, наприклад у межах організації чи підприємства).